

Trouw-redacteur Iris Pronk volgde een cursus 'positief opvoeden' in Amsterdam-Noord. Dat gaf haar ook inzicht in de opvoedperikelen van Arabischtalige moeders. Zo hoopt Hayat te leren hoe ze haar zoon voor verkeerde vrienden en de politie behoedt.

Opvoedtips en trucs om ontsporing te voorkomen

Iris Pronk

Ze valt me al gauw op in het bovenzakje van buurthuis De Meeuw in Amsterdam-Noord: Hayat, Marokkaanse moeder van twee dochters en een zoon. Die doen gewone kinderdingen: ze zeuren als de tv uit moet, maken ruzie, klieren met eten. En Tarik (8), de oudste, slaat vaak driftig met de deuren.

Van Hayats dagelijkse opvoedstrijdjes kijk ik niet op tijdens deze eerste bijeenkomst van de cursus Triple-P oftewel het 'positief pedagogische programma'. Ik heb zelf ook een waslijst van kibbelende dochters, kapot getrokken prinsessenjurken en onbeheersbare peuterbuien. Daarom zit ik, samen met Hayat en nog zes andere ouders, in buurthuis De Meeuw. We hopen op tips en trucs, op meer grip op de alledaagse opvoedchaos.

"Wat willen jullie het liefst leren?" vragen cursusleiders Marjan den Hollander en Touria Belkhyatte, die ons de kunst van het positief opvoeden gaan bijbrengen. Dan komt Hayat met een antwoord dat me frappeert: "Ik zie veel pubers in de buurt ontsporen. Ze worden door de politie opgehaald. Dat wil ik voorkomen."

Hayat volgt de opvoedcursus dus preventief, om haar kinderen straks, als ze veertien zijn en dwars, te behoeden voor de verlokkingen van de straat. Hár jongen, zo benadrukt ze keer op keer, moet een mooie toekomst tegemoet, met succes op school en zonder gerotzooi met de verkeerde vrienden.

Van deze missie heeft ze ook haar zoon doordrongen, zo blijkt tijdens de tweede cursusochtend. We moesten huiswerk maken: observeer je kind én jezelf in een lastige situatie. Wanneer precies zette de kleuter het op een krijzen? Wat deed jij daarvoor, wat daarna, en hielp dat wel of niet?

"Ik heb de opdracht aan mijn zoon uitgelegd", zegt Hayat een tikje triomfantelijk. "Hij was bang, hij zei: Maar je gaat geen slechte dingen van ons opschrijven hè? Want straks komt de kinderbescherming en moet ik uit huis en ik wil bij jou blijven wonen." Ze glimlacht erbij – "de kinderbescherming" is geen reële dreiging, maar haar moderne boeman. "Ik zei tegen hem: daarom moet jij lief zijn, geen stoute dingen doen, en goed naar mama luisteren."

Een achtjarige die bang is voor uithuisplaatsing? Ik schrik ervan, vind die angst een zware last voor jonge schouders. Maar cursusleider Touria Belkhyatte reageert laconiek. "Dat van die kinderbescherming heeft Tarik vast gezien op school. Gezinnen in deze buurt hebben een zee van problemen."

Malaise in de *morahaka* (Arabisch voor 'puberteit') is daar één van. Er zijn veel meer moeders als Hayat die puberproblemen met een opvoedcursus hopen te voorkomen. Dit najaar begint Belkhyatte met Triple-P-ochtenden in het Arabisch, en daarvoor is veel belangstelling, er is al een wachtlijst. Een van de nieuwe cursis-

'Als kind niet luistert is het moeders schuld'

Bij Marokkaanse vaders gaat het zo, vertelt opvoedadviseur Touria Belkhyatte: "Gaat het goed met het kind? Dan is het zijn kind. Dan neemt hij hem mee naar de moskee en op bezoek. Gaat het niet goed met het kind, dan is het altijd het kind van de moeder. Dan zegt de vader: Hij luistert niet, hij is verward door zijn moeder."

Belkhyatte ziet hoofdzakelijk Marokkaanse moeders op haar spreekuur en de opvoedcursussen die zij verzorgt. "Moeders zijn thuis, zij doen de opvoeding. Vaders hebben weinig tijd en weinig geduld." Via de moeders, hoopt zij, komen haar adviezen toch bij de vaders terecht. "Ik geef folders en video's mee, en ik adviseer de vrouwen: leg uit hoe het moet, doe het voor. Als hij ziet dat het werkt, volgt hij jou."

ten heeft kinderen van vier en zes jaar oud, vertelt Belkhyatte. "Zij zei: ik zie rare dingen op straat. Ik wil dat mijn kinderen het beter doen."

We zitten – na de cursus – in haar spreekkamer in buurthuis De Meeuw. Die is klein, het is er warm, een geur van soep en suddervlees vult de ruimte. Op een tafel tegen de muur liggen stapels Triple-P-folders met opvoedtips over zo'n beetje alle tienertroubles: spijbelen, onbeschoftheid, roken, geld en werk, seks en verkering.

In dit kamertje ontvangt Belkhyatte, Marokkaans van origine en al twintig jaar opvoedadviseur, dagelijks Arabischtalige moeders. Zij slaat voor hen een brug tussen westerse waarden en hun eigen, uit Marokko of Egypte geïmporteerde opvoedstijl. Belkhyatte spreekt de moeders ook thuis, op school, in de bus, op straat. "Zij is geweldig in het informele contact", aldus haar leidinggevende van welzijnsorganisatie Combiwel. "Touria krijgt met die moeders heel veel voor elkaar. Wij noemen haar 'ons wonder'."

Deze middag heeft Belkhyatte de Marokkaanse Gihan (36) uitgenodigd, moeder van een dochter (14) en twee zonen (7 en 16 jaar). Ik mag haar interviewen, op voorwaarde dat ik Gihans achternaam in dit artikel verzwijg.

"Praten over opvoeding is een heel gevoelige zaak", legt Belkhyatte uit. Met de buurvrouw kan het niet, want die gaat roddelen. En bij de officiële opvoeddeskundigen voelen de meeste moeders zich ook niet veilig. "Ze denken: als ik met hen praat, dan komt jeugdzorg binnen."

Daar is 'ie weer: de boeman van Hayat. Ik denk vaker aan haar, terwijl ik naar Gihans verhaal luister. Want dat begint met Hayats schrikbeeld van een ongehoorzame, spijbelende, van huis weglappende puber.

Gihans oudste zoon – laat ik hem

Touria Belkhyatte.

Triple-P: Kijk als ouder ook naar eigen gedrag

Benoem wat je kind goed doet, is een van de gouden regels van Triple-P, oftewel het positief pedagogische programma. Zeg bijvoorbeeld: "Wat fijn dat je je jas aan de kapstok hangt." Daarmee doorbreek je de negatieve litanie die bijna alle ouders zingen: "Niet je zusje slaan. Niet schreeuwen, treuzelen, zeuren, knoeien, aan mijn arm hangen terwijl ik net een hete pan vasthoud." Complimenten, een geïnteresseerde vraag over een knutselwerkje, een ongevraagde knuffel: ze kunnen een kind motiveren om zich goed te gedragen.

Maar ook bij de aanpak van ongewenst gedrag kan de Triple-P methode, dé opvoedhype in Nederland, nuttig zijn. De Australische bedenker, Matthew R. Sanders, formuleerde praktische strategieën. Zoals: stel duidelijke regels. Niet te veel, vijf is genoeg. Spreek een

kind bij een overtreding direct aan, maak oogcontact, zeg slechts één keer 'stop'. Luistert je kind niet, laat het dan enkele minuten stil zitten op een stoeltje. Of trek een logische consequentie uit zijn gedrag. 'Jullie maken nog steeds ruzie om de afstandsbediening? Oké, dan gaat de tv nu vijf minuten uit.'

Opzienbarend zijn de inzichten onder deze tips niet. Wees liefdevol, stel grenzen, handhaaf die consequent, ze kwamen in allerlei vormen al in duizenden opvoedboeken voor. Maar wat Triple-P aantrekkelijk maakt, is de aandacht voor het detail: zoom in op de situatie, wat deed je kind in de eerste minuut, wat in de tweede, en wat deed jij als ouder? Ouders moeten ook hun eigen gedrag onder de microscoop leggen, en dat is leerzaam.

zei: 'Het is altijd maar ruzie thuis, mijn moeder is steeds boos, het is *haram* dit, *haram* dat, alles verboden.' Ik kwam erachter dat Gihan heel negatief bezig was."

Haar eerste advies aan Gihan was daarom: praat rustig als hij thuis komt. Word niet boos, vraag vriendelijk of hij je belt. En geef hem complimentjes voor de dingen die hij wél goed doet. "Dat hij een keer wel op tijd thuis is gekomen. Of dat hij zich uiteindelijk voor een nieuwe school heeft ingeschreven."

Probleem twee, Harouns vriendin, pakte Gihan op Belkhyattes advies zó aan: ze beet op haar tong, maakte haar niet meer zwart, zei niet meer dat haar zoon het met een straatmeisje had aangelegd. Want dat werkt bij pubers averechts. Stop liever met praten over haar, zo raadde Belkhyatte haar aan. "Dat zou een hulpverlener van niet-Arabisch afkomst trouwens anders aanpakken. Die zou zeggen: een jongen van vijftien met een vriendin, dat is toch geen probleem? Maar dat is het wél in onze cultuur."

De strategie van verwijten inslikken en vriendelijk negeren bleek effectief, vertelt Gihan. Haar zoon is nog steeds verliefd, maar zijn beminde is verhuisd naar een andere stad. "Nu gaan zij alleen nog maar drie, vier uurtjes praten met de telefoon. Dat is veel beter."

Luister naar je kind, benader het positief, verdiep je in die puberteit, stel heldere grenzen, maar noem niet alles *haram*: dankzij deze adviezen heeft Gihan weer contact met haar zoon. Ze glundert als ze vertelt hoe het nu met hem gaat. "Hij werkt, komt thuis, eten, slapen, prima."

Toch is ze nog niet helemaal voor de westerse, zo je wilt zachtvaardige Triple-P-methode gewonnen, zo blijkt als Gihan vertelt over haar jongste zoon (7). Die kwam laatst een half uur te laat terug uit de speeltuin.

"Dus moet hij de komende 24 dagen na school binnen blijven." Belkhyatte schrikt een beetje: "Dat is wel een heel strenge straf. Daar gaan we nog eens over praten." Gihan lacht, haalt dan haar schouders op. "Zo doen wij dat, het tweede kind krijgt altijd meer straf."

Hayat en Gihan, ze zetten zich in mijn hoofd vast. Ik had het plaatje al bijna rond, van Arabischtalige moeders met hun ontspoorde pubers, of hun angst daarvoor. Maar in die mal past medecursiste Sahira, Egyptische moeder van vier kinderen, weer helemaal niet, zo besef ik op een bloedhete middag in Amsterdam-Noord.

We zitten samen in de hal van een karateschool. Hier is de hitte nog enigszins te dragen, in de zaal waar haar twee jongsten les hebben, moet het tropisch zijn. "Heb jij wat aan de opvoedcursus gehad?" vraag ik. Jazeker, zegt Sahira: "Ik heb het altijd te druk, veel stress, spanning. Nu ben ik rustiger geworden."

Ze geeft een voorbeeld: vroeger maakten haar kinderen ruzie als ze de tv uit wilde zetten. "Dan zei ik: Oké, laat maar die tv." Nu heeft ze een duidelijke regel ingevoerd: elke dag een half uur computer, een half uur televisie. En dat vindt haar vier tal een prima deal. De kinderen – engeltjes in karatepak – zijn sowieso makkelijk en gehoorzaam. Ook de oudste puberzoon: hij doet 5 vwo, toont respect voor zijn ouders en leraren. "Knap werk", zeg ik. "Je voedt ze goed op." Maar Sahira geeft die credits meteen weer door: "God maakt alles goed."

Om privacyredenen zijn de namen van Hayat, Tarik, Sahira en Haroun gefingeerd.

'Een cursus vol aha-momenten' – een eerder artikel over de Triple-P opvoedcursus – is terug te lezen op www.s.trouw.nl/2456633

Sylvain Ephimenco

Boeien

Met fascinatie voor de menselijke idioterie, heb ik gisteren mijn gehele dag aan Franse tv-zenders besteed. Wat ik zag was de finale vermenging van de Franse journalistiek met de Franse politiek, en dit in een hoge staat van opgewondenheid. Alsof de oorlog tegen de verderfelijke yankees eindelijk was gewonnen. Ex IMF-topman Dominique Strauss-Kahn (DSK) kwam mogelijk spoedig uit de klauwen van Uncle Sam. In de nacht was een bericht in de *New York Times* verschenen dat de vermeende verkrachtingzaak van anderhalve maand geleden op losse schroeven zette. Het door DSK besprongen kamermeisje bleek onbetrouwbaar en haar geloofwaardigheid zou de toets van een rechtszaak waarschijnlijk niet doorstaan. Frankrijk werd de hele dag één grote 'édition spéciale' waar de terugkeer van de verloren zoon uitbundig werd gevierd. Politici uit de partij van DSK verwelkomden opgelucht het evenement, samen met bevriende journalisten die uit dezelfde patriottische klei waren getrokken. De schaamte was voorbij en het tegenoffensief ingezet tegen al die boze tongen die te snel de eer van hun held hadden bezoedeld. Nee, deze zaak was er niet een van rijk en machtig tegen arm en zwak, maar van onschuld tegen manipulatie. Eerst voorzichtig en later met meer aplomb werd de speculatie een feit en later zelfs een eis die overal gehoord werd: nu dat het kamermeisje onbetrouwbaar bleek stond niets meer DSK in de weg om zich voor het hoogste Franse ambt te kandideren met grote kansen om, volgend jaar, de nieuwe president van Frankrijk te worden. Want wat blijft van de zaak over? Wat sperma op de kleding van een liegende 'soubrette' en hier en daar wat schrammetjes. Sinds wanneer mag een toekomstige Franse president geen dienstmeisje bespringen tussen de poetsdoeken en de natte dweilen in een New Yorks hotel? Mijn fascinatie veranderde op slag in hilariteit. Als het om seks van machtigen gaat, hebben Fransen nooit een hoge morele standaard gehanteerd. En laat ik er gelijk bij zeggen dat dit zowel voor links als voor rechts geldt. Maar ook al zou het vluggertje in kamer 2806 niet onder de noemer gedwongen seks vallen, men kan niet voorbijgaan aan de geuren uit de beerput die onder de voeten van de ex IMF-topman is gaan gapen. Want uit alle getuigenissen die sinds half mei naar buiten zijn gekomen, bleek dat de man die hyperfavoriet was voor het presidentschap, een neurotische seksverslaafde is die in staat is zich in onmogelijke en genante situaties te begeven. Iemand zonder richtpunten als het om vrouwen gaat en die in een enkele keer dwang en zelfs fysieke kracht gebruikte om aan zijn gerief te komen. Een leugenaar ook die in eerste instantie min of meer ontkende seks met de vrouw te hebben gehad. Nu zou ik het ook vermakelijk vinden als in 2012 DSK die andere neuroot van een Sarkozy zou opvolgen. Dan krijgen de Fransen de president die ze verdienen: iemand die bij ieder buitenlands staatsbezoek met dolkomische beelden zou worden geconfronteerd. Die van een president in wording, zonder stropdas en schoenveters, met de handen achter de rug in de boeien geslagen. Wanted!

Moeders die de opvoedcursus volgen in Amsterdam-Noord doen dat soms preventief: 'Ik zie veel pubers in de buurt ontsporen. Ik wil dat mijn kinderen het beter doen', zeggen ze (De kinderen op de foto komen niet voor in het artikel). FOTO ROBERT VOS, ANP